

betreffende collega was toevallig ook op Texel geweest op dezelfde plaats, ongeveer 30 minuten eerder!

Hierna gingen de meeste mensen tevreden naar huis, wat Leidse mycologen bleven tot het donker werd buiten paddestoelen zoeken en belandden en passant nog in het Hoornse bos, waar het werkelijk wemelde van de Narcisamanieten (*Amanita gemmata*).

Het was dus een zeer bevredigend weekend, en we vragen ons af waarom u er eigenlijk niet was? In plaats van een saai soortenlijst hebben we wat digitale sfeerplaatjes bij dit verslag opgenomen.

NOTITIES UIT DE IJSSELMEERPOLDERS (8)

Peziza obtusapiculata Moravec

T.A. van den Berg

Wittemerslag 17, 8131 Wijhe

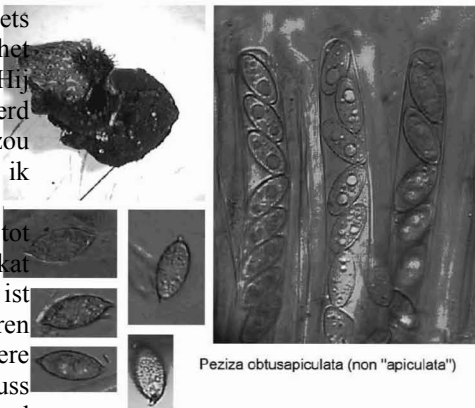
Van den Berg, T.A. 2005. Notes from the IJsselmeerpolders (8). *Peziza obtusapiculata* Moravec. *Coolia* 48(2): 47-49.

Peziza obtusapiculata, found in 2004 in 'Bremerbergbos', is reported as new for the Netherlands. A description is given and the nomenclature is briefly discussed.

Tijdens de NMV-excursie van 14 augustus 2004 in het Bremerbergbos vond ik op het kleiige bospad een klein bruin schijfje. Thuis gekomen werd een preparaat gemaakt en tot mijn verbazing zag ik tussen de 'normale' sporen ook een paar met een lange spitse punt aan de polen. De ascustoppen kleurden blauw met Melzers reagens en je denkt gelijk: "*Peziza*". In de tabel van Hohmeyer (1986), die ik dan meestal als eerste raadpleeg, wordt op een gegeven ogenblik gevraagd of de sporen apiculat zijn en bij 'ja' word je verwezen naar een artikel van Häffner (1986) in hetzelfde nummer van het Zeitschrift für Mykologie.

In "Die apikulaten Becherlinge" staat een provisorische tabel tot de soorten en met behulp hiervan kwam ik tot *Peziza apiculata*, maar aangezien deze soort noch in het 'Overzicht' (Arnolds et al., 1985), noch in de aanvullingen vermeld staat en het dus iets bijzonders zou moeten zijn, besloot ik het exsiccataat op te sturen naar J. Häffner. Hij mailde dat zijn microscoop gerepareerd moest worden, maar dat ik t.z.t. bericht zou krijgen. Begin januari 2005 ontving ik bericht: het was *Peziza obtusapiculata*.

Op grond van het volgende was hij tot deze conclusie gekomen: "Das Exsikat befindet sich im frühen Reifezustand, ist noch nicht ausgereift. Die meisten Sporen haben noch keine Apiculi ausgebildet, andere zeigen unvollständige Apiculi. Man muss sehr lange suchen, um bereits weitgehend

ausgereifte Sporen zu finden, von denen es erst sehr wenige gibt. Sie zeigen dann den typischen abgerundet-breiten Apiculus, typisch für die Art. Weitere Indizien: Die Apiculi besitzen eine leuchtend gelben Inhalt; außerdem habe ich keine einzige Spore gesehen, welche 2 oder 3 spitze Apiculi an einem Pol ausgebildet hätten, was bei *apiculata* gelegentlich vorkommt.” Dit laatste slaat op het feit, dat ik meende bij één spore meerdere apiculi per pool gezien te hebben.

Hieronder mijn aantekeningen en de mijns inziens belangrijkste delen uit de beschrijving van *P. obtusapiculata* uit “Die apikulaten Becherlinge”:

Beschrijving vondst *Peziza obtusapiculata*

Het materiaal van Bremerberg betrof één exemplaar, tussen mos op kale kleiige kalkhoudende grond.

Vruchtlichamen onregelmatig schotelvormig met een iets opstaande rand (10×8×3 mm). Het hymenium is donkerbruin, het receptaculum iets lichter donkerbruin, wat berijpt aandoend. De sporen zijn geornamenteerd met onduidelijke stompe wratten, aan de polen meestal apiculaat. De apiculi soms puntig, soms stomp (2–6 µm), hyalien, niet altijd even sterk kleurend in katoenblauw in melkzuur; 17–20(–23) × 9–10,5 µm (zonder apiculi gemeten); l/b = 1,88–2,22. De asci J⁺ (top blauw in Melzer), 210 × 14 µm, de basis is pleurorynch. De parafysen zijn slank.

Beschrijving *Peziza obtusapiculata* door Häffner & Ludwig (Häffner, 1986: 197)

Twee exemplaren op vermolmd bemost hout in een vochtige holle weg.

Vruchtlichamen ca. 0,4–0,6 cm Ø, ca. 1,5 mm hoog, dik komvormig, bekervormig, eerst zwak concaaf, dan vervlakkend, op het laatst de randen convex, geleidelijk taps in een korte steel uitlopend (“angedeut gestielt”), met een stompe rand. Thecium wat vochtig-vettig, dof glanzend, olijfgroen tot bruinolijfkleurig, naar de rand toe donkerder; buitenzijde fijn korrelig, van dezelfde kleur; in het midden wat verdiept, dikvlezig. Asci 277–365 × 10–14 µm, J⁺, pleurorynch, hyalien tot zwak geelachtig. Ascosporen bij rijpheid uniseriaat, hyalien tot geel (ornamentatie), zonder ornamentatie 16,4–19,3 × 7,0–9,9 µm. L/b-index: 1,81–2,51, ellipsoid tot verlengd-ellipsoid. Met een brede, afgeronde apiculus per pool, de apiculus dikwijls met een (“vorhofartig”) verbrede basis, (1–)2–3,7µm hoog en (3–)3,5–5 µm breed. Parafysen 3 µm breed. Dit “vorhofartig” doet mij denken aan de kasteelboerderijen in mijn geboortestreek, die voor het eigenlijke kasteel lagen en breder dan het eigenlijke kasteel waren.

Het grootste verschil zit hem in het gegeven dat ik ten minste één spore met spitse apiculi en bovendien een spore met meerdere spitse apiculi gezien heb. Aangezien het slechts één exemplaar betreft, dat bovendien nog niet voldoende rijp is en ik dit naar J. Häffner gestuurd heb, kan ik een en ander niet meer nagaan, maar ik houd het erop, dat het hier om *P. obtusapiculata* gaat, te meer daar ik ook korte, brede apiculi gezien heb.

Wereldwijd zijn er maar weinig collecties van apiculate *Peziza*’s en de meeste collecties bestaan slechts uit enkele exemplaren. De soortafgrenzing is derhalve nogal vaag en Häffner zegt in bovengenoemd artikel: “Als de huidige praktijk doorgezet wordt, moet bijna elke nieuwe vondst van een apiculate bekerzwam tot een nieuw soort leiden.” en verder: “De Duitse vondst heeft kenmerken van *P. obtusapiculata* en van *P. prosthetica*, iets meer van *P. obtusapiculata* dan van *P. prosthetica*, en dan wordt er in gevallen als deze van afgezien nieuwe soorten te maken.” Dit geeft aan hoe moeilijk het is bij zo weinig vondsten

de overgangen tussen de soorten te kennen en derhalve een soort duidelijk af te grenzen ten opzichte van andere uit hetzelfde geslacht.

Peziza obtusapiculata is gemeld uit Tsjechië, Engeland, Frankrijk, Duitsland en de vondsten waren alle in mei.

Ook de naamgeving is nog niet geheel duidelijk, want bovengenoemde Duitse vondst werd door Hohmeyer gedetermineerd als *Aleuria reperta* Boud. en door Häffner gerevisieerd tot *Peziza obtusapiculata*. Donadini (1977) beschrijft in zijn artikel de vondst van een *Peziza apiculata* variëteit *flavobrunnea*, waarvan de kleuren hem doen denken aan *Aleuria reperta* Boudier. Het typemateriaal van Boudier is echter niet teruggevonden en er is dus geen zekerheid hieromtrent. Moravec (1984) ziet in de variëteit *flavobrunnea* zijn *P. obtusapiculata* en als dit allemaal klopt, moet de naam *Peziza reperta* zijn. Het oorspronkelijke artikel van Boudier over *Aleuria reperta* heb ik echter niet kunnen vinden.

Peziza obtusapiculata was niet in het Overzicht (Arnolds *et al.*, 1995) en de aanvullingen opgenomen. De vondst is inmiddels aangemeld en zo is onze mycoflora weer een soort rijker.

De lezer zal begrijpen dat het bewuste pad in het Bremerbergbos en ook de overige vochtige paden in kleiige gebieden regelmatig afgezocht zullen worden.

Mijn dank gaat uit naar J. Häffner voor de determinatie en zijn toestemming de microscopische opnamen bij dit artikeltje te mogen gebruiken, en naar Nico Dam voor het kritisch doornemen van het concept van dit verhaal.

Literatuur

Arnolds, E., Kuyper, Th.W., Noordeloos, M.E. (red.) 1995. Overzicht van de Nederlandse paddestoelen. NMV, Utrecht.

Donadini, J.C. 1977. Deux discomycètes nouveaux: *Peziza apiculata* Cooke, variété *flavobrunnea* nov. var. et *Peziza muscicola* nov. sp. Bull. Soc. Mycol. France 93: 177-187.

Häffner, J. 1986. Die apikulaten Becherlinge. Zeitschrift für Mykologie 52(1): 189-212.

Hohmeyer, H. 1986. Ein Schlüssel zu den europäischen Arten der Gattung *Peziza*. Zeitschrift für Mykologie 52(1): 161-188.

Moravec, J. 1984. *Peziza obtusapiculata*, a new species related to *Peziza apiculata*. Ceska Mycol. 38(2): 121-122.

Moravec, J. 1985. A taxonomic revision of species related to *Peziza apiculata*. Agarica 6(12): 56-66.